

мењује се као републички закон) у погледу права прече куповине непокретности.

Оспореним одредбама Закона питање форме и правног дејства уговора о промету непокретности и права прече куповине уређена су у оквиру овлашћења Републике из члана 83. и члана 99. став 1, тач. 3. Устава СР Србије (тач. 1, Амандмана ХХХИ) да уређује услове промета непокретности и облигационе односе. С обзиром да уређивањем ових односа није доведен у питање било који од уставних принципа тиме што је дато право Суду да призна уговор о промету непокретности који је фактички извршен, Уставни суд је решио да не прихвати дату иницијативу за покретање поступка за оцену уставности спорних одредаба наведеног Закона.

(Решење Уставног суда Србије ИУ-бр. 61/89 од 23. новембра 1989. године)

припремио Томислав Велковић

ОДЛУКЕ ВИШЕГ ПРИВРЕДНОГ СУДА СР СРБИЈЕ

Побијање правних радњи и компензација

Тужилац који се налази у стечају тужбом је тражио да се утврди да су без правног дејства правне радње према тужиоцу — извршена наплата од тужиоца за испоручену робу и то уместо у новцу у роби.

Првостепени суд је утврдио да је наплата дуга у роби неуобичајена и да су тако предузете правне радње према тужиоцу без правног дејства па је наложио туженику да врати узету робу која ће ући у стечајну масу.

Што се тиче компензационог приговора, првостепени суд је нашао да нема услова за компензацију јер се води спор за побијање правних радњи и да је тужени дужан да овоје потраживање оствари пријављивањем у стечајну масу.

Тужени у жалби побија пресуду и истиче да има места компензацији јер су се услови стекли отварањем стечајног поступка, а поготово што је наплата дуга преузимањем робе проглашена радњом без правног дејства према тужиоцу, па је предложио да се пресуда преиначи и усвоји компензациони приговор или да се пресуда укине и предмет врати на поновни поступак.

Другостепени суд је уважио жалбу туженика, пресуду укинуо а предмет вратио на поновни поступак.

Из образложења:

Није основано становиште првостепеног суда да нема услова за компензацију због тога што се води спор за побијање правних радњи неправилне наплате дуга од стране туженика. Ово са разлога што је првостепени суд правилно нашао да су правне радње наплата дуга у роби од тужиоца без правног дејства јер је таква наплата неуобичајена а тужилац је отишао у стечај. Али суд је заузео погрешно становиште да се не може извршити компензација дуга због тога што се води спор за побијање правних радњи. Ово имајући у виду да се према Закону о санацији и престанку организација удруженог рада и других субјеката, међусобна потраживања стечајног дужника и повериоца која су доспела на дан отварања стечаја пребацију и тасе, а то се пријављује стечајном управнику ради евиденције.

Како првостепени суд због погрешно заузетог становишта није ни утврдио да ли су се тражбине среле, односно да ли су доспеле на дан отварања стечаја, то је ваљало пресуду укинути а предмет вратити на поновни поступак, да првостепени суд утврди да ли су испуњени услови за компензацију у погледу доспелости и неспорности међусобних потраживања па да одлучи о компензационом приговору туженика“.

Према томе, након успешног побијања правних радњи — наплата дуга у роби, нема сметњи за компензацију ако су за то испуњени услови на дан отварања стечајног поступка.

(Решење Вишег привредног суда Србије, Пж. 5833/89 од 24. новембра 1989)

Исправка тужбе и процесне камате

Првостепени суд је одбио захтев тужиоца да му се досуде процесне камате од тужбе до исплате.

Тужилац побија пресуду и истиче да му припада право на процесне камате од тужбе до исплате без обзира што је касније исправио и уредио тужбу.

Другостепени суд је одбио жалбу и потврдио првостепену одлуку.

Из образложења:

„Првостепени суд је заузео становиште да тужилац нема право на процесне камате од тужбе до исплате јер је у тужби означио странку која не постоји а касније је исправио тужбу и навео тачан назив туженика али је дуг у међувремену пре исправке плаћен.

Овакво становиште првостепеног суда је правилно, пошто је тужилац у тужби означио туженика који не постоји па би тужилац имао право на процесну камату од исправке тужбе а не од подношења исте, јер се не ради о субјективном преиначењу тужбе већ о исправци тј. уређивању тужбе, а пошто је дуг плаћен пре исправке тужбе то тужиоцу не припада право на процесне камате како је то правилно нашао и првостепени суд“.

Према томе, тужиоцу не припада право на процесне камате од подношења неуредне тужбе већ од исправке тужбе коју је уредио и означио туженика који постоји.

(Пресуда Вишег привредног суда Србије, Пж. 5553/89 од 24. новембра 1989)

Трошкови опомене за плаћање таксе на улазе у трошкове поступка

Првостепени суд је одмерио тужиоцу трошкове платног налога за таксу и поштарину.

Тужилац побија решење о трошковима платног налога и тражи да му се у трошкове поступка признају и трошкови за опомену за плаћање таксе за тужбу.

Другостепени суд је одбио жалбу тужиоца и потврдио решење о трошковима платног налога.

Из образложења:

„Правилно је поступио првостепени суд када је тужиоцу признао трошкове платног налога за таксу и поштарину а није признао трошкове опомене за плаћање таксе за тужбу.

Ово са разлога што тужиоцу не припада право на трошкове за опомену за плаћање таксе, јер да је поступио по Закону о таксама и при подношењу тужбе платио таксу, ових трошкова не би ни било. Како је тужилац платио таксу по опомени то он има да сноси сам трошкове опомене и такви трошкови не улазе у трошкове поступка“.

Према томе, трошкови за опомену за плаћање таксе не представљају трошкове поступка, већ их сноси онај ко не плати таксу када подноси тужбу већ исту плати по опомени.

(Решење Вишег привредног суда Србије, Пж. 6123/89 од 5. децембра 1989)

Основна организација удруженог рада не може престати тако да постане јединица земљорадничке задруге

Радници основне организације удруженог рада која се налазила у саставу Земљорадничке задруге донели су одлуку да ООУР престане да постоји и да постане јединица Земљорадничке задруге.

Првостепени суд је уписао овакву одлуку о престанку ООУР-а, али је касније спровео поступак и утврдио да је овакав престанак ООУР незаконит и да ООУР не може да престане на овај начин и да постане јединица Земљорадничке задруге, па је донео решење којим је брисао одлуку о престанку ООУР-а.

Земљорадничка задруга је у жалби истакла да је овај ООУР годинама пословао у оквиру задруге па је предложила да се решење о брисању укине, а потврди решење о престанку ООУР-а.

Другостепени суд је одбио жалбу и потврдио првостепено решење. Из образложења:

„Правилно је становиште првостепеног суда да ООУР не може да престане на основу одлуке радника и да постане јединица земљорадничке задруге, већ може да престане само на један од начина предвиђених законом. Ово са разлога јер се ради и о различитом карактеру својине и то о друштвеној овојини у ООУР-у и о задружној, и приватној у задрузи.

Основна организација удруженог рада која обавља привредну делатност може да се организује као предузеће без обзира што се налази у саставу земљорадничке задруге. Овако организовано предузеће у друштвеној овојини може да се удружи са задругом у сложени облик удруживања“.

Према томе, основна организација удруженог рада која обавља привредну делатност не може да престане на основу одлуке радника и да постане јединица земљорадничке задруге, већ може да се организује као предузеће у смислу Закона о предузећима или да престане на један од начина предвиђених законом.

(Решење Вишег привредног суда Србије, Пжс. 5642/89 од 14. новембра 1989)

Радници који су организовали Основну организацију удруженог рада од дела радне организације која у свом саставу нема основне организације, не могу уписати конституисање основне организације ако се Радна организација као целина организовала као предузеће

Радници дела Радне организације донели су одлуку да се организују као основна организација удруженог рада и ту одлуку су уписали у судски регистар.

Поводом организовања ООУР-а остали део радне организације покренуо је спор пред Судом удруженог рада.

Пре него што је спор решен, Радна организација у целини организовала се у предузеће према Закону о предузећима.

Након овога Суд удруженог рада донео је одлуку којом је утврдио да радници могу да организују основну организацију удруженог рада од дела радне организације.

Првостепени суд је одбио захтев радника да се упише у судски регистар конституисање основне организације удруженог рада и њено организовање у предузеће.

Благовременом жалбом део радне организације који је организовао основну организацију удруженог рада побија овакво решење суда и истиче да имају одлуку Суда удруженог рада и да има услова да се упише конституисање ООУР-а и њено организовање у предузеће.

Другостепени суд је одбио жалбу и потврдио првостепено решење.

Из образложења:

„Правилно је становиште првостепеног суда да нема услова да се упише конституисање ООУР-а. Ово са разлога што према Закону о удруженом раду од дела радне организације може се организовати ООУР само под условом да остали део радне организације може да се организује у ООУР па да се овако настали ООУР-и на основу самоуправног споразума о удруживању удруже у радну организацију.

Како је у међувремену пре него што је спор решен Радна организација одлучила и организовала се као предузеће и то одлуком већине свих радника, то више нема услова да се у оквиру бивше радне организације организује други ООУР, а нема више ни услова да се упише ООУР, односно да се упише његово конституисање, јер нема са ким да се удружи, јер се Радна организација организовала у предузеће.

ООУР не може да се организује у предузеће пре него што упише конституисање ООУР-а у судски регистар и донесе одлуку о издвајању из Радне организације а за то више нема услова па је првостепени суд правилно поступио када је одбио захтев за упис конституисања ООУР-а и њено организовање у предузеће“.

Према томе, након организовања радне организације у предузеће нема више услова да се део Радне организације који је донео одлуку да се организује као основна организација конституише као ООУР и да се затим претвори у предузеће.

(Решење Вишег привредног суда Србије, Пж. 5743/89 од 24. новембра 1989)

припремио др Јездимир Митровић

ОДЛУКЕ СУДА УДРУЖЕНОГ РАДА СРБИЈЕ

Легитимација учесника и одлука суда

Предлагач Привредна банка је покренула поступак пред судом са захтевом да оуд утврди да су две гарсонije, два двособна стана, два једнособна стана и један трособан стан бесправно искњижени из фонда предлагача и пренети у стамбени фонд других учесника, те да наложи другим учесницима да изврше искњужење спорних станова и дозволе предлагачу да их укњижи у свој стамбени фонд.

Основни суд удруженог рада у Београду је одлуком С. 134/87 од 6. октобра 1987. године одбацио захтев предлагача и обуставио поступак. Првостепени суд је ценећи приговор недостатка активне легитимације на страни предлагача нашао да је исти основан, те да нису испуњени услови за пружање оудске заштите по захтеву предлагача. Другостепени суд је пошао од одредбе члана 24, став 1. Савезног закона о судовима удруженог рада који предвиђа да је учесник у поступку сваки онај ко је носилац права и обавеза у односу о коме се одлучује. Како је у поступку пред судом утврђено да предлагач није правни следбеник Југословенске пољопривредне банке, то није активно легитимисан за вођење поступка у овој правној ствари.

Суд удруженог рада Србије је одлуком Сд. 1053/88 од 15. марта 1988. године укинуо одлуку Основног суда и предмет вратио на поновни поступак и одлучивање. Другостепени оуд је при томе утврдио да је првостепени оуд погрешно закључио да недостатак активне легитимације има карактер недостатка учесничке способности и процене која представља процесну сметњу из члана 82. Закона о парничном поступку, те да предлог треба одбацити. Услови за оудску заштиту нису испуњени када је предлогом истакнут захтев који не спада у надлежност суда, кад је о захтеву правоснажно одлучено или већ тече поступак или кад нису испуњене процесне претпоставке у погледу претходне самоуправне заштите и рока за подношење предлога.